

ra tiếng Việt và thông dụng tại Việt Nam lúc bấy giờ.

Đối với tôi, lại còn nhiều khó khăn khác nữa: một người đã xa nhà hơn 13 năm, còn ngỡ ngàng với phong tục và ngôn ngữ của quê hương, nói chi tới ngôn ngữ kỹ thuật để giảng dạy môn Sức Chịu Đựng của Vật Liệu. Nói ra sợ không ai hiểu, cả thầy và trò! Tôi đã xin lỗi ông Hiệu Trưởng Trần Văn Bạch và các sinh viên, cho phép tôi giảng bằng tiếng Pháp !

Thêm một khó khăn nan giải nữa cho tôi lúc bấy giờ. Trong những năm 1952-1953, hệ thống Hòa Xa Việt Nam, nhứt là Khu Hòa Xa Saigon mà tôi đang phụ trách, gồm các đoạn đường sắt Saigon-Phan Thiết và Saigon-Lộc Ninh, phải đương đầu với một cuộc phá hoại dữ dội và cay nghiệt của đối phương. 1952-53 là những năm trước cuộc chiến quyết liệt của quân đội Pháp tại Điện-Biên-Phủ, 1954. Hòa Xa Việt Nam, tuy bị cắt đứt ra nhiều đoạn, vẫn còn là một phương tiện chuyên chở thiết yếu, gần như duy nhứt, cho kinh tế và dân sinh. Hằng ngày Khu Hòa Xa Saigon, trên các đoạn đường sắt từ Thủ-Dầu-Một tới Lộc-Ninh và từ Xuân-Lộc tới Phan-Thiết, bị gián đoạn. Tôi phải lo nói lại để duy trì sự chuyên chở.

Do đó, tôi còn rất ít thì giờ để rảnh trí óc, nghĩ tới việc chuẩn bị chu đáo để giảng dạy tại Trường Đại Học Cao Đẳng Công Chánh. Nhưng vì kính nể ông Trần Văn Bạch mà tôi rất miễn phục, nên tôi nhận lời. Với điều kiện là nếu trách nhiệm hành nghề của tôi bất thần quá đa đoan, không cho tôi chuẩn bị để giảng dạy môn Sức Chịu của Vật Liệu tại trường, thì xin Ông Hiệu Trưởng và các sinh viên miễn chấp cho.

Rốt cuộc, tôi tham gia đóng góp giảng dạy tại Trường Cao Đẳng Công Chánh chỉ trong một thời gian rất ngắn, cho khóa sinh viên, 1953-54, mà thôi.

Về nội dung những gì tôi trình bày trong khóa sinh viên đó, tôi chỉ còn nhớ lại bài khai giảng. Tôi cố tìm cách giải thích khái niệm của cái gọi là sức chịu của vật liệu là gì? Tôi không biết còn có cụ sinh viên nào nhớ tới thí dụ tôi đưa ra, để cho vui và tránh sự trù tượng của vấn đề.

Tôi đề nghị lấy một củ khoai. Bên ngoài bị nhiều sức lôi ép phức tạp. Bên trong củ khoai, có một con kiến đang trăn trở qua lại, sau lưng mang một tấm ván. Con kiến ấy tò mò, tìm xem trên tấm ván mình đang mang trên lưng, sức ép chuyển từ bên ngoài vào tới chỗ của mình đang cư ngụ, ra sao? Do đó tôi đi tới định nghĩa của các quan điểm sức ép, sức lôi và sức xô ngang, thông dụng trong việc tính toán sức chịu đựng của vật liệu trong các bộ phận xây cất.

Lẽ cố nhiên, các sinh viên hôm đó có lẽ mỉm cười, cho tôi vô lý, không bao giờ ai dùng củ khoai để làm vật liệu xây cất! Nhưng tôi nói vậy cho vui mà thôi. Xin anh em thông cảm cho!

Sau khóa 1953-54 Trường Cao Đẳng Công Chánh, vì bận bịu với nhiều trách nhiệm khác, nên tôi rất tiếc xin lỗi ông Hiệu Trưởng Trần Văn Bạch, không còn thì giờ và hân hạnh để giảng dạy nữa. Nhưng tôi vẫn liên lạc rất mật thiết với ông Hiệu Trưởng Bạch để theo dõi và khích lệ sự tiến triển và thành công của trường.

Sau năm 1954, tôi cũng hân hạnh được cộng sự trong nhiều năm với nhiều kỹ sư Trường Cao Đẳng Công Chánh Saigon, nhứt là nhiều kỹ sư khóa 1953-54, mà tôi xin xác nhận hôm nay rằng rất ưu tú.

Trần lê Quang

TÌNH LƯU LUYẾN

*Lâu ngày gặp lại bạn cố tri
Ái hữu tình thâm chẳng mấy khi,
Cùng nhau thù tạc, vui hội ngộ
Cách mặt nhưng lòng vẫn nhớ ghi.*

Trần sĩ Huân

